

„käniva,“ (2. Kor. 2, 17) „kea es ja meie Jē:
 „sanda Jesusse Kristusse õnsaliko sõnna man-
 „nu, nink Jummalaga peljo oppusse mannu, kea
 „essi olliwa ülespaisonu nink es tija middake,
 „enge olliwa többitse küssitellemissen ja sõnna
 „riidlemissen.“ 1. Tim. 6, 3. 4. Lutterusse
 kirriko oppetajil olli nüüd se eddimanne hool,
 et rahwale saas üts oppusse ramat kätte antus,
 kost nemma essi omma usku lühhidelt woisse
 oppi. Üts Tarto-lina kirriko-oppetaja, nim-
 mega Witte, pand Lutterusse wäikest katekis-
 must ma-kele päle ümbre; nink se olli sis se ed-
 dimanne ramat, mes ma-kele, 1553 aastal,
 trükkiti.

Nida lätšiwõ liggi sadda aastat jälle möda,
 ent es tulle Liwlandi-male muialtke rahho
 põlwe. Kik kottusse olliwa täüs wõrast kun-
 ninga-wälke. Allati sõddiden sõksiwa nemma
 nurmi ja nite ärra, risewa rahwast, tapšiwä
 ja rõõwšiwä kigin paigun ümbre. Tarto- ja
 Narwa-liin, nink se ma Wenne piri wasta,
 Pihkwa ja Tarto pool, sais Wenne-Surewürš-
 ti Iwan Wasšiljewitsi káen. Tallina-maal
 olli Kootsi wallitsus. Sare-maad peti Tania
 rahwa woimusse al. Wáina-ja Koiwa-je üm-
 bre, Kura-ja Lätti-maal olliwa Polakesse. Kes
 kóhtap sedda háttä ja hirmo sis käl ärraselle-
 tada, mes tol hawal Liwlandi-maal olli! —

Tulli nüüd Wenne-Suurwürš Iwan meie
 male nink lätš Wõnno-lina ette, mes wanna
 kówwa, kinni-liin olli, nink kulut neile, kea sed-
 da kinni-lina olliwa hoitman: et andke henda
 „mianno woimusse alla, ehk minna te teile ot-

sa!“ Ent Wõnno-liin es pelga. Sis lasti
 hirmsaste sure-tükkega se lina päle, nink pea
 nakšiwä walli ja müri mahhasaddama. Waja
 maja perra lätš tullega ärra; es ja sis lina
 hoitšile muud päsemist wainlase wiha káest, kui
 et mihe sedda nõuwo wõttiwa: „et koolgem siia
 „kik ütten ärra omma kinni-lina sisse!“ Ka ne
 oppetaja, kes saäl olliwa, kittiwa wimate sed-
 da nõuwo, ent mannišiwä ka, se rasše surma
 tunni päle henda walmistada Jesusse armo law-
 wa man. Nelli sadda henge, kea saäl kinni-
 lina sisšen olliwa, koggosiwa henda sis kocko
 nink pühhendiwä wiimselt weel sedda kallist õd-
 dango-sõdamaiga sure ussu rõmo ja sõdame hal-
 lendusse ja ligutamissega. Nüüd panti kik
 sedda püssi-rohto, mes weel olli üllejānu, kel-
 drehe se sure tarre alla, kun ne 400 koon olli-
 wa. Oppetaja lauliwa, petjewa palwust nink man-
 nišiwä hengi Jēsanda pole üllendada. Abbiello-
 rahwas jättiwä tõine tõist Jummalaga, anniwä
 weel perramest kórda omme lastega suud nink wõt-
 tiwa tõine tõise kala ümbre kinni. Weel üts-
 kórd kuulti: „Jummalaga! Jummalaga!“
 Weel ütskórd peti palwust! Sis jái kik waiki,
 — ent walli müri takkan mäsšas wainlane.
 Nüüd wiššati tulle-tunglit se püssi-rohho sisše,
 nink kórraga lätš sure mürrina ja kárrinaga se
 kinni-liin kige 400 hengiga ni kui lõhnaga. üles. —
 Sedda kik kónneliwä ne waisekesse, kel weel
 ello man olli, wainlaisile, kes nüüd tühja kot-
 tust kätte saiwa. —

Wiis aastat perran sedda sai koggona Liw-
 landi-ma Pola kunninga alla, kes essi Paapsti